

'Meer focus op graslandkwaliteit'

Voeding | Tekst en foto's: Tessa Nederhoff

Goed grasland is de basis voor een rendabele melkproductie. "Boeren hebben te weinig aandacht voor de kwaliteit van hun gras", meent Hendrik Nagelhoud, productmanager bij Innoseeds. "De graslandkwaliteit is de laatste jaren achteruit gehold. Opbrengst en kwaliteit lopen daardoor hard terug."

Op de proefvelden van Innoseeds in Moerstraten liggen half juli diepe plassen. Geen ideale omstandigheden om nieuwe proefvelden uit te zaaien of om de droogteresistentie van de grasrassen te meten. Toch gaat het werk in het Noord-Brabantse grasweekstation onverminderd door. Op ongeveer 35 hectare zandgrond worden nieuwe grassoorten getest en beoordeeld op onder andere opbrengst, kwaliteit, ziekteresisten-

tie, winterhardheid en standvastigheid. Het doel: de best mogelijke grasrassen en mengsels ontwikkelen voor hoogproductief vee.

Graslandkwaliteit

Goed grasland is de basis voor een rendabele melkproductie. Volgens Hendrik Nagelhoud, productmanager bij Innoseeds, hebben boeren te weinig aandacht voor de kwaliteit van hun gras. "De graslandkwa-

liteit is de laatste jaren achteruit gehold." Afhankelijk van de grondsoort, is na zes tot acht jaar nog slechts 60 procent van de goede grassen over wanneer er niet wordt doorgezaaid of opnieuw gezaaid. "De opbrengst loopt dan al snel terug tot 60 à 70 procent. Boeren denken pas aan doorzaaien als hun grasland slecht wordt. Maar wanneer boeren gemiddeld om de twee jaar doorzaaien blijven opbrengst en kwaliteit redelijk goed op peil. Daarvan moeten boeren zich bewust worden. Zeker omdat na 2015 de ruwvoeropbrengst per hectare een belangrijke succesfactor wordt." Doorzaaien kan het beste vroeg in het najaar gebeuren na het afhalen van een grassnede. Helemaal ideaal is herinzaai na zo'n zes tot acht jaar. "De opbrengst loopt door herinzaai op tot boven de oorspronkelijke 100 procent. Dat is mogelijk doordat met grasveredeling steeds hogere opbreng-

Leo van den Berg (l) en Hendrik Nagelhoud (r) in één van de proefvelden.

sten worden gerealiseerd. De genetische vooruitgang is zo'n 0,5 procent extra drogestofopbrengst per jaar." De kosten voor graslandvernieuwing bedragen ongeveer 700 euro per hectare. Bij matig tot slecht grasland zijn deze kosten binnen een jaar al terugverdiend, stelt Nagelhoud.

10.000-liter koe

Dat niet alleen de opbrengst, maar ook de voederwaarde en de eiwitproductie van het grasland teruglopen, beseffen veel boeren zich niet, meent Nagelhoud. "Op de VEM-waarde wordt te weinig gelet. Een 10.000-liter koe heeft nu eenmaal goed ruwvoer met veel VEM per kilo drogestof nodig, zowel uit gras- als uit snijmaiskuil. Een goede gras- en maiskuil zijn dus van belang voor voldoende melkproductie."

Als een van de weinige kwekers test Innoseeds het gras ook op plantverteerbaarheid, weet de productmanager. Een betere vertering in de pens zorgt ervoor dat er meer energie vrijkomt en dat de doorstroming in de koe beter wordt. "Een betere doorstroming betekent een hogere opname, dus meer productie. Een 1 procent betere plantverteerbaarheid zorgt voor een kwart liter meer melk per koe per dag."

Triple Crown

De rassen die het beste scores op plantverteerbaarheid krijgen bij Innoseeds het Triple Crown-logo. Het grasmengsel MilkMax is voorzien van dit logo. "Het heeft een hoge voedingswaarde en verteerbaarheid, wat zorgt voor hoge productie", stelt Nagelhoud. Deze eigenschappen zorgen ervoor dat het mengsel enigszins inlevert op structuur. "Een boer zou 80 tot 85 procent van zijn percelen kunnen inzaaien met MilkMax en de rest van de percelen met een meer structuurrijk mengsel, zoals StructoMax of PowerMax. Maar de gemiddelde boer wil het makkelijk hebben en één mengsel gebruiken voor alle percelen." Dat speelt mee bij de keuze voor het grasmengsel, net als het doel (maaien of beweiden), de levensduur (tijdelijk of blijvend grasland) en grondsoort.

Nieuwe rassen

Innoseeds is continu bezig met het ontwikkelen van grasrassen met verbeterde eigenschappen: een hogere opbrengst, verbeterde roestresistentie, verteerbaar-

Om tot een nieuw ras te komen, worden enkele aren van twee verschillende planten bijeen gebracht.

heid of kwaliteit. Dat zijn slechts enkele kenmerken waarop nieuwe rassen worden geselecteerd. Om tot een nieuw ras te komen, brengt de kweker enkele aren van twee verschillende planten met potentie bijeen in een melkfles en omhult ze met een doorzichtige plastic zak. Via geslachtelijke voortplanting ontstaan zaden die het uitgangsmateriaal vormen voor het verede-

lingsprogramma. De planten die worden gekruist, munten bijvoorbeeld uit in één specifieke eigenschap, maar zijn minder sterk op een ander punt. "Door te kruisen hopen we het beste van de planten bij elkaar te brengen", aldus kweker Leo van den Berg. Om de kans op een geslaagde kruising te verhogen, worden sinds kort DNA-profielen van de grasrassen gemaakt. >>

Coatings

Bij Innoseeds bestaan twee soorten graszaadcoatings: Gromax en iSeed. Gromax is een doorontwikkelde cytokinine/zeewierextract-coating. "Het bevat extra mineralen en bevordert de kieming. Vooral onder ongunstige kiemomstandigheden heeft het graszaad hiervan voordeel", weet Hendrik Nagelhoud, productmanager bij Innoseeds. iSeed is een kunstmestcoating met stikstof en fosfaat. "Hierdoor wortelt het zaad beter en groeit het beter door. De efficiëntie van deze vorm van bemesting is vier keer groter dan volvelds bemesten", meent de productmanager. "Daarnaast is het gras eerder groen, zijn er minder onkruiden en wordt een hogere opbrengst en betere kwaliteit verkregen. Door de forsere wortelgroei heeft het gras een betere toegang tot voedingsstoffen en gaat het efficiënter om met vocht. En bij doorzaai kunnen de zaden beter concurreren met de oude planten." Van iSeed-gecoat zaad moet twee keer zo veel worden gezaaid. "De coating zorgt er wel voor dat het zaad zwaarder is en daardoor beter contact heeft met de grond. Het aantal gekiemde planten is daardoor hoger." De hogere kosten worden volgens Nagelhoud gemakkelijk terugverdiend. "De meeropbrengst over het hele jaar loopt op tot 5 procent, wat al snel neerkomt op 635 kVEM-opbrengst per hectare. Daarnaast wordt er bespaard op meststofkosten en onkruidbestrijding." Uiteindelijk haalt de boer een financieel voordeel van zo'n 75 euro per hectare met het gebruik van iSeed.

>>> 'Meer focus op graslandkwaliteit'

Deze bakken met zaad staan klaar voor vervoer naar het buitenland, waar ze onder andere omstandigheden worden getest.

Beoordeling

Alle nieuw verkregen soorten worden uitgezaaid en beoordeeld in Moerstraten. Van groot belang is een hoge resistentie tegen ziektes als kroonroest, bladvlekken en Fusarium. "Roestresistentie krijgt steeds meer aandacht. Doordat er minder en vroeger wordt bemest, neemt de kans op roest in het najaar toe", weet Nagelhoud. Bij twee rassen met dezelfde opbrengst, maar een verschillende kroonroestresistentie, ontstaat vanaf de derde snede een verschil in opname door verschil in smakelijkheid. "De drogestofopname kan bij een forse roestaantasting zelfs verminderen met 50 procent of meer." Naast ziekteresistentie, zijn standvastigheid,

wintervastheid, opbrengst, verteerbaarheid, stikstofefficiëntie en droogteresistentie punten waarop uitvoerig wordt getest. Ook wordt gekeken naar fijnheid, dichtheid en kleur. Dat gebeurt met het oog, maar ook met moderne middelen, zoals een Nirs-apparaat op de Haldrup-hakselaar. "Hiermee wordt onder andere gekeken naar het aandeel drogestof, zetmeel, eiwit, suiker en vet. Zo kunnen we iets zeggen over de kwaliteit van het gras."

Stress

Op de proefvelden stelt het bedrijf jonge grasplanten al snel bloot aan stressfactoren. Zo wordt er bijvoorbeeld zeer kort gemaaid,

of worden planten opzettelijk besmet met kroonroest.

Om eigenschappen in andere omstandigheden en op andere gronden te bekijken, worden er ook grassen getest in andere klimaatzones. "We hebben testlocaties op verschillende locaties en proberen zo uitdagend mogelijke omstandigheden te creëren", vertelt Nagelhoud. De 40 procent beste grassen uit Moerstraten gaan naar Polen, de Ardennen en de Eiffel. "Daar kunnen ze goed worden beoordeeld op standvastigheid, wintervastheid en ziektegevoeligheid", legt Van den Berg uit. Andersom worden de nieuwe producten van de andere stations in Moerstraten uitgezaaid en beoordeeld.

Traject

Het traject van het ontwikkelen van een nieuw ras tot aan toetreding tot de Rassenlijst duurt ongeveer vijftien jaar. Per jaar ontwikkelt Innoseeds ongeveer 400 nieuwe rassen. "Maar eer ze kunnen worden getest, ben je een aantal jaren verder. Je moet eerst voldoende zaad hebben", vertelt Van den Berg. De proefvelden blijven twee jaar liggen, waarna de grassen op de andere kweekstations worden getest. Na de uitgebreide beproevingen blijven er per jaar ongeveer 35 grassen over die worden aangemeld voor plaatsing op diverse Rassenlijsten. "Hiervan komen er uiteindelijk gemiddeld zo'n drie per jaar op de lijst, maar soms komt er geen een op. Het ras moet uitblinken en mag niet te veel lijken op een bestaand ras. Het is een afvalrace", concludeert Van den Berg. ♦

Innoseeds

Innoseeds is onderdeel van DLF Trifolium, het grootste graszadenbedrijf ter wereld. Het moederbedrijf is ontstaan na een aantal acquisities van grasveredelingsbedrijven, zoals DP-Denemarken, Cebeco-Seeds, Van Engelen Zaden, Advanta en LG grasverdeling-Frankrijk. DLF Trifolium is een internationale organisatie met kweekstations overal ter wereld, elk met een eigen specialisatie. Bij Innoseeds worden alleen 'cold season grasses' gekweekt. In Moerstraten richten ze zich voornamelijk op de ontwikkeling van gras voor weiden en voetbalvelden. De fabriek van Innoseeds staat in het Zeeuwse Kapelle, van waaruit ook de verkoop plaatsvindt.

De Haldrup-hakselaar is uitgerust met Nirs, zodat de kwaliteit van het gras kan worden bepaald.